

Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Tutumları İle Beden Eğitimi Dersindeki Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi

Enis USLU¹

Kurtuluş ÖZLÜ^{*2}

¹Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor, AMASYA

²Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor, AMASYA

 DOI: 10.31680/gaunjs.1149236

Orijinal Makale / Original Article

Geliş Tarihi / Received: 26.07.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 16.08.2022

Yayın Tarihi / Published: 22.09.2022

Öz

Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile beden eğitimi dersindeki mutluluk düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinin uygulandığı bu çalışmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Samsun ili Vezirköprü ilçesinde öğrenimlerine devam eden ortaokul öğrencileri oluştururken, örneklemini ise basit rastgele örneklem belirleme yöntemi ile oluşturulan 317'si kadın, 285'i erkek olmak üzere toplamda 602 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Kalemoğlu Varol, Ünlü ve Erbaş (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (İBEDTÖ) ile Uğraş ve Serbes (2019) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği (BEDMDÖ) kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi için SPSS-24 veri analiz programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız gruplar için T-Testi, tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) ve Pearson korelasyon testleri kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyinin 0,05 olarak kabul edildiği çalışmadan elde edilen sonuçlara göre ortaokul öğrencilerinin İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (İBEDTÖ) ve Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği (BEDMDÖ) tüm alt boyutlarında cinsiyet, düzenli egzersiz yapma değişkenlerine göre anlamlılık tespit edilmiştir. Öğrencilerin okul takımlarında yer aldıkça beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları ve mutluluk düzeylerinin artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile beden eğitimi dersi mutluluk düzeyleri arasında olumlu ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerde beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu tutumlar geliştirmek, mutluluk düzeylerinde artışa neden olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Tutum, Öğrenci, Mutluluk

Secondary School Students' Physical Education and Sports Lesson Investigation of Happiness Levels in Physical Education Lesson and Their Attitudes Towards Children

Abstract

This study was conducted with the aim of examining secondary school students' attitudes towards physical education and sports lessons and their happiness levels in physical education lesson according to some variables. The population of this study, in which the correlational survey model, which is one of the quantitative research methods, was applied, consisted of secondary school students continuing their education in Vezirköprü, Samsun in the 2021-2022 academic year, while the sample was formed by simple random sampling method, with a total of 602 secondary schools (317 females and 285 males). constitutes the student. In the study, Elementary Physical Education Attitude Scale (EPEAS), which was adapted into Turkish by Kalemoğlu Varol, Ünlü, and Erbaş (2016), and Physical Education Course Happiness Level Scale (PECHLS) developed by Uğraş and Serbes (2019) were used. SPSS-24 data analysis program was used for statistical analysis of the data. T-Test, One-Way Analysis of Variance (One-Way ANOVA) and Pearson correlation tests were used for independent groups in the analysis of the data. According to the results obtained from the study, in which the significance level was accepted as 0.05, significance was determined in all sub-dimensions of the Primary School Physical Education Lesson Attitude Scale (İBEDTS) and Physical Education Lesson Happiness Level Scale (BEDMDÖ) of secondary school students

*Sorumlu Yazar: Kurtuluş ÖZLÜ

e-mail: kurtulus.ozlu@amasya.edu.tr

according to the variables of gender and regular exercise. It has been concluded that the students' attitudes towards physical education and sports lessons and their happiness levels increase as they take part in school teams. It has been revealed that there is a meaningful and positive relationship between elementary school students' physical education and sports lesson attitudes and their physical education lesson happiness levels. Thus, supporting the students to develop positive attitudes towards physical education lesson will cause the increase in their happiness levels.

Keywords: Physical Education, Sport, Attitude, Student, Happiness

Giriş

Eğitim, genel bir tanım olarak kuşaktan kuşağa süregelen, toplumsal hayata atılma noktasında hazır olmayan bireylerin hayata hazırlanma süreci olarak ifade edilebilir. Eğitim alanında yapılan faaliyetlere bakıldığında, öğrencilerin başarı sağlamasında en önemli rolü öğretmenlerin oynadığı açıkça görülmektedir (Tschannen-Moran, Hoy ve Hoy, 1998). İnsanlık tarihinin her döneminde öğretmenler toplumların gelişmesinde ve değişmesinde en büyük etkenlerden bir tanesi olduğundan öğretmenlerin gerekli niteliklere sahip olacak biçimde yetiştirilmesi toplumların gelişebilmesi açısından büyük önem arz etmektedir (Aydilek, 2019). Bu kutsal görevin mühim bir taşı da beden eğitimi ve spor öğretmenliğidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği, eğitim kurumlarının beden eğitimi ve spor dersleri ile okul içi ve okul dışı etkinliklere ait ödev ve sorumlulukları yerine getirmekle yükümlü özel bir uzmanlık alanı olarak tanımlanır (Abbasoğlu, 2011). Bireyin toplumsallaşabilmesi ve karakterini oluşturup hedefleri doğrultusunda yol kat edebilmesi adına önemli rol oynayan beden eğitimi öğretmeni, öğrencileri beden ve ruh sağlığı gelişimi adına birçok yönden desteklemektedir (Aybek, 2007).

Beden eğitimi bireyleri egzersiz, oyun ve spor etkinlikleri içinde bulunduran, onları ruhsal ve zihinsel yönden geliştirerek birçok fayda sağlamayı hedefleyen bir bilim dalıdır (Kaya A. , 2020). Bireyler beden eğitimi faaliyetlerini gerçekleştirirken bir yandan da sporun temellerini atmaktadırlar. Spor kişisel ya da toplu olarak gerçekleştirilen hem bedeni hem de zihni geliştirmek amacıyla, belirli kurallar doğrultusunda uygulanan hareketlerin bütünü olarak ifade edilir (Özdemir, 2019). Beden eğitimi ve sporun temel amacı, genel eğitim sistemi dâhilinde bireylerin fiziki etkinlikler vasıtasıyla eğitimlerini sağlaması ve hareket kapasitesinin en üst seviyeye çıkartılmasıdır. Bu nedenle beden eğitimi dersi, fiziksel aktiviteler aracılığıyla öğrencilerin bedensel ve ruhsal gelişimi, tutumu ve sosyalleşebilmeleri için yardımcı bir görev üstlenen aynı zamanda eğlenerek becerilerin öğrenilmesini basitleştiren aktif bir yaşam biçimidir şeklinde ifade edilebilir (Kangalgil, Hünük, ve Demirhan, 2006).

Kavram olarak tutum, “Bir fikir, nesle veyahut insanla alakalı olumlu ya da olumsuz yönde oluşabilen tepki gösterme eğilimindeki duygu düzeyidir”. Birey bir olay veya obje ile karşılaştığı zaman gösterilen tutum olumlu ise o obje ile ilgili alınan kararın olumlu, gösterilen tutum olumsuz ise alınan kararın da olumsuz olma olasılığı yüksektir. Böylelikle bireyler mutlu veya mutsuz olabilirler (Kaya A. , 2020). Tutumun bilişsel boyutu bireyin tutum sergilediği nesneye olan bilgi, düşünce ve inançlarını meydana getirmektedir (Aydın, 2017). Tutum nesnesi ile ilgili düşünce oluşması için bireyin konu ile ilgili bir tecrübe yaşaması gerekmektedir (Öncü, 2007). Duyuşsal öge ise, bir tutum objesine karşı göz ile görülebilen sevmeme veya hoşlanma gibi tepkiler olarak ifade edilir (Bodur, 2006). Duygusal Öge, bilişsel ögeye göre daha basittir. Bireyin objeye karşı gösterdiği tepkilerin olumlu ve olumsuz olarak iki türlü gözlemlenebilme durumudur (Duman, 2018).

Mutluluk kavramı iyimserlik, ahlaki inanışlar ve sosyo-kültürel değerler şeklinde tanımlanmaktadır (Wojcik, Hovasapian, Graham, Motyl ve Ditto, 2015). Bu kavramının bireyde olgunlaşabilmesi için kişiden kişiye farklılık gösteren ilgi, istek ve ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir (Kangal, 2013). Şüphesiz ki sağlıklı, zinde, fiziksel ve zihinsel açıdan sağlam bir vücut kompozisyonuna sahip olmak mutluluğun anahtarıdır. Düzenli spor yapma alışkanlığı bulunan bireyler moral gücü yüksek, kendisini yeterli ve daha genç hissedebilirler. Böylelikle mutluluğa fazla zorlanmadan ulaşabilirler (Yamaner, 2002).

Okul ortamında mutlu olabilen çocuklar sosyal ve akademik hayatlarında da başarılı olabilirler (Bird ve Markle, 2012). Sporun insanların fiziksel ve zihinsel gelişimlerinde önemli rol oynadığı bilinen bir gerçektir (Uzun Dönmez ve İmamoğlu, 2020). Bireylerin bedensel, zihinsel ve psikolojik açıdan gelişimlerinin sağlanması ve başarının elde edilebilmesi için fiziksel aktivitelerin düzenli olarak yapılması önem arz eder (Delextrat, Warner, Graham ve Neupert, 2016). Bu noktada da beden eğitimi ve spor dersi ön plana çıkmaktadır. Tüm bu bilgiler ışığında araştırmada, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile beden eğitimi dersindeki mutluluk düzeylerinin cinsiyet, spor yapma durumu, okul takımlarında yer alma durumu ve sınıf düzeyi gibi değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel-ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel-ilişkisel tarama modeli ile yapılan araştırmalarda bir durum ya da olay olduğu gibi tasvir edilmekte ve bu duruma neden olan değişkenlerin ilişkisi ile bu ilişkinin derecesi belirlenmektedir (Kaya, Balay ve Göçen, 2012). Bu modelde istenilen verilerin elde edilebilmesi için gerekli olan araçların uygulanmasının yanı sıra sürece etki etmemesi esastır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). İlişkisel tarama modeli kullanılan araştırmalarda iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin saptanması amaçlanmaktadır (Yetgin, 2020).

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini Samsun ili Vezirköprü ilçesindeki ortaokullarda eğitim gören öğrenciler oluştururken, örneklemini basit rastgele örneklem belirleme yöntemi ile seçilen 602 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Basit rastgele örneklem, evrenin tüm unsurlarını temsil edecek örneklem grubu içerisinde tesadüfi (random) bir şekilde gereksinim duyulan sayı kadar katılımcının seçilmesidir (Baltacı, 2018). Araştırma Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulunun 25.05.2022 tarih ve E-30640013-108.01-72123 sayılı izni ile gerçekleştirilmiştir. Basit Rastgele Yöntem ile araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerine ait betimsel istatistikler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerine ait betimsel istatistikler

Değişken		n	%
Cinsiyet	Erkek	285	47,3
	Kız	317	52,7
Sınıf düzeyi	5. sınıf	235	39,0
	6. sınıf	181	30,1
	7. sınıf	186	30,9
Düzenli egzersiz yapma	Evet	324	53,8
	Hayır	278	46,2
Okul takımlarında yer alma	Evet	132	21,9
	Hayır	470	78,1
	Toplam	602	100,00

Tablo 1 incelendiğinde araştırma katılan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetleri incelendiğinde, %47,3’ünün (285) erkek, %52,7’sinin (317) kız öğrenci olduğu görülmektedir. Sınıf düzeyleri incelendiğinde, %39,0’unun (235) 5.sınıf, %30,1’inin (181) 6.sınıf, %30,9’unun (186) 7.sınıf olduğu görülmektedir. Düzenli egzersiz yapma durumları incelendiğinde, %53,8’inin (324) evet, %46,2’sinin (278) hayır cevabını

verdiği görülmektedir. Okul takımlarında yer alma durumları incelendiğinde, %21,9'unun (132) evet, %78,1'inin (470) hayır cevabını verdiği görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcılardan veri toplamak amacıyla 3 bölümden oluşan araştırma formu kullanılmıştır. Araştırma formunun birinci bölümünde ortaokul öğrencilerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, düzenli egzersiz yapma durumu, okul takımlarında yer alma durumlarına yönelik sosyo-demografik soruların yer aldığı kişisel bilgiler bölümü yer almaktadır. Formun ikinci bölümünde Phillips ve Silverman (2012) tarafından geliştirilen, Kalemoglu Varol, Ünlü ve Erbaş (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (İBEDTÖ), üçüncü bölümünde ise Uğraş ve Serbes (2019) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği (BEDMDÖ) yer almaktadır.

İlköğretim Beden Eğitimi Tutum Ölçeği (İBEDTÖ)

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlarını belirleyebilmek amacıyla Phillips ve Silverman (2012) tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlaması Kalemoglu Varol, Ünlü ve Erbaş (2016) tarafından gerçekleştirilen İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (İBEDTÖ) kullanılmıştır. Beşli likert tarzında ve 15 maddeden oluşan ölçek bilişsel ve duyuşsal olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmacılar beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili temel bilgileri ifade eden bilişsel alt boyutun Cronbach Alpha değerini 0,96, beden eğitimi dersi ile ilgili duyguları ifade eden duyuşsal alt boyutun Cronbach Alpha değerini 0,95 olarak tespit etmişlerdir. İBEDTÖ Cronbach Alpha değeri ise 0,77 olarak belirtilmiştir. Ölçeğe ilişkin araştırmadan elde edilen iç tutarlılık değerleri ise bilişsel alt boyut için 0,85, duyuşsal alt boyut için 0,76 ve İBEDTÖ için 0,89 olarak tespit edilmiştir.

Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği (BEDMDÖ)

Uğraş ve Serbes (2019) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği tek boyut ve 9 maddeden oluşmaktadır. Kesinlikle katılmıyorum, tamamen katılıyorum yanıt aralığındaki beşli likert tarzındaki ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık değeri 0,88 olarak bulunmuştur. BEDMDÖ ölçeğine ilişkin bu araştırmadan elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık değeri 0,86'dır. Araştırmada kullanılan her iki

ölçek içinde elde edilen iç tutarlılık katsayılarının 0,70 üzerinde olması ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir (Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2008).

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizine başlanmadan önce verilerin normallik dağılımları Kolmogorov-Smirnov^a ve Shapiro-Wilk testleri ile incelenmiştir. Tablo 2 ölçek verilerine ilişkin normallik dağılım değerlerini göstermektedir.

Tablo 2. Araştırmadan elde edilen verilerin normallik dağılım test sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Kolmogorov-Smirnov ^a	Shapiro-Wilk	Çarpıklık	Basıklık
İBEDTÖ	Bilişsel	0,000	0,000	-1,105	0,464
	Duyuşsal	0,000	0,000	-1,141	0,876
	Toplam	0,000	0,000	-1,095	0,656
BEDMDÖ	Toplam	0,000	0,000	-0,936	0,931

Kolmogorov-Smirnov^a ve Shapiro-Wilk değerlerinin 0,05'ten küçük olması nedeni ile çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş, bilişsel alt boyutu için -1,105 ile 0,464 aralığında, duyuşsal alt boyutu için -1,141 ile 0,876 aralığında, İBEDTÖ toplamı için -1,095 ile 0,656 aralığında ve BEDMDÖ toplamı için -0,936 ile 0,931 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre çarpıklık basıklık değerleri -1,5 ile +1,5 aralığındaki veriler normal dağılım göstermektedir. Son olarak ölçeklere ait histogram ve Q-Q Plots tabloları incelenmiş ve verilerin normal dağıldığı varsayılmıştır. Verilerin analizinde parametrik testlerden bağımsız gruplar T-Testi, tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) ve Pearson korelasyon testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 3. İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (İBEDTÖ) ve Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği (BEDMDÖ) Puanlarının Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması T-testi Sonuçları

Ölçek	Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
İBEDTÖ	Bilişsel	Erkek	285	4,59	0,49	600	2,04	0,04*
		Kız	317	4,50	0,51			
	Duyuşsal	Erkek	285	4,61	0,44	600	4,28	0,00*
		Kız	317	4,44	0,55			
	Toplam	Erkek	285	4,60	0,44	600	3,31	0,00*
		Kız	317	4,47	0,49			
BEDMDÖ	Toplam	Erkek	285	4,48	0,54	600	4,59	0,00*
		Kız	317	4,28	0,56			

* $p < 0.05$

(İBEDTÖ): İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

(BEDMDÖ): Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği

Tablo 3'e göre ortaokul öğrencilerinin cinsiyet değişkeni bakımından İBEDTÖ bilişsel alt boyutları ($t_{600}=2,04$; $p=0,04$), duyuşsal alt boyutları ($t_{600}=4,28$; $p=0,00$) ile İBEDTÖ toplam ($t_{600}=3,31$; $p=0,00$) puanlarında ve BEDMDÖ toplam ($t_{600}=4,59$; $p=0,00$) puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$).

İBEDTÖ bilişsel alt boyutunda erkek öğrencilerin ortalama puanları $\bar{x}_{\text{Erkek}}=4,59$ iken kız öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Kız}}=4,50$ olduğu, İBEDTÖ duyuşsal alt boyutunda erkek öğrencilerin ortalama puanları $\bar{x}_{\text{Erkek}}=4,61$ iken kız öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Kız}}=4,44$ olduğu, İBEDTÖ toplam puanlarında erkek öğrencilerin ortalama puanları $\bar{x}_{\text{Erkek}}=4,60$ iken kız öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Kız}}=4,47$ olduğu tespit edilmiştir. BEDMDÖ toplam puanlarında ise erkek öğrencilerin ortalama puanları $\bar{x}_{\text{Erkek}}=4,48$ iken kız öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Kız}}=4,28$ olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeyi dağılımlarına göre İBEDTÖ ve BEDMDÖ puanlarının ANOVA sonuçları

Ölçek	Alt boyut	Sınıf	n	$\bar{x}$	ss	sd	F	p	Fark
İBEDTÖ	Bilişsel	5. Sınıf	235	4,61	0,48	2 599 601	3,239	0,04*	5>6 5>7
		6. Sınıf	181	4,51	0,52				
		7. Sınıf	286	4,49	0,51				
		Toplam	602	4,54	0,50				
	Duyuşsal	5. Sınıf	235	4,57	0,45	2 599 601	2,463	0,09	Fark yok
		6. Sınıf	181	4,46	0,56				
		7. Sınıf	286	4,51	0,51				
		Toplam	602	4,52	0,51				
	Toplam	5. Sınıf	235	4,59	0,44	2 599 601	3,044	0,04*	5>6
		6. Sınıf	181	4,49	0,50				
		7. Sınıf	286	4,50	0,47				
		Toplam	602	4,53	0,47				
BEDMDÖ	Toplam	5. Sınıf	235	4,39	0,50	2 599 601	0,203	0,82	Fark yok
		6. Sınıf	181	4,38	0,59				
		7. Sınıf	286	4,36	0,60				
		Toplam	602	4,38	0,56				

* $p<0,05$

Tablo 4 incelendiğinde İBEDTÖ duyuşsal alt boyutu puan ortalamalarında ($F_{2-601}=2,463$; $p=0,09$) ve BEDMDÖ toplam puan ortalamalarında ($F_{2-601}=0,203$; $p=0,82$) ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($p>0,05$). İBEDTÖ duyuşsal alt boyutunda 5. Sınıf puan ortalamaları ($\bar{x}_{5.\text{Sınıf}}=4,57$), 6. Sınıf puan ortalamaları ($\bar{x}_{6.\text{Sınıf}}=4,46$) ile 7. Sınıf puan ortalamaları ($\bar{x}_{7.\text{Sınıf}}=4,51$) ve BEDMDÖ toplam puanlarında 5. Sınıf puan ortalamaları ($\bar{x}_{5.\text{Sınıf}}=4,39$), 6. Sınıf puan ortalamaları ($\bar{x}_{6.\text{Sınıf}}=4,38$) ve 7. Sınıf puan ortalamaları ($\bar{x}_{7.\text{Sınıf}}=4,36$) olarak tespit edilmiştir. İBEDTÖ bilişsel alt boyutu puan ortalamalarında ($F_{2-601}=3,239$; $p=0,04$) ve İBEDTÖ toplam puan ortalamalarında ($F_{2-601}=3,044$; $p=0,04$) istatistiksel olarak anlamlı

fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Araştırmada gruplar arasındaki farkı belirlemek için varyansların homojen olmaması nedeni ile Post-Hoc Games-Howell testi uygulanmıştır. İBEDTÖ bilişsel alt boyutunda 5. Sınıfların puan ortalamalarının ($\bar{x}_{5.Sınıf}=4,61$) 6. Sınıf puan ortalamaları ($\bar{x}_{6.Sınıf}=4,51$) ve 7. Sınıf puan ortalamalarına ($\bar{x}_{7.Sınıf}=4,49$) göre, İBEDTÖ toplam puanlarında 5. Sınıfların puan ortalamalarının ($\bar{x}_{5.Sınıf}=4,59$), 6. Sınıf puan ortalamaları ($\bar{x}_{6.Sınıf}=4,49$) ve 7. Sınıf puan ortalamalarına ($\bar{x}_{7.Sınıf}=4,50$) göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 5. İBEDTÖ ve BEDMDÖ Puanlarının Ortaokul Öğrencilerinin Düzenli Olarak Egzersiz Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Düzenli Egzersiz Yapma Durumu	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
İBEDTÖ	Bilişsel	Evet	324	4,64	0,46	600	5,12	0,00*
		Hayır	278	4,43	0,53			
	Duyuşsal	Evet	324	4,62	0,45	600	5,13	0,00*
		Hayır	278	4,41	0,55			
	Toplam	Evet	324	4,63	0,42	600	5,51	0,00*
		Hayır	278	4,42	0,51			
BEDMDÖ	Toplam	Evet	324	4,49	0,49	600	5,32	0,00*
		Hayır	278	4,25	0,60			

* $p<0.05$

Tablo 5'e göre ortaokul öğrencilerinin düzenli olarak egzersiz yapma durumu bakımından İBEDTÖ bilişsel alt boyutlarında ($t_{600}=5,12$; $p=0,00$), duyuşsal alt boyutlarında ($t_{600}=5,13$; $p=0,00$), İBEDTÖ toplam ($t_{600}=5,51$; $p=0,00$) puanlarında ve BEDMDÖ toplam ($t_{600}=5,32$; $p=0,00$) puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0.05$).

İBEDTÖ bilişsel alt boyutunda düzenli egzersiz yapıyorum cevabını veren öğrencilerin ortalama puanlarının ($\bar{x}_{Evet}=4,64$) iken düzenli egzersiz yapmıyorum cevabını veren öğrencilerin ortalama puanlarının ($\bar{x}_{Hayır}=4,43$) olduğu, İBEDTÖ duyuşsal alt boyutunda düzenli egzersiz yapıyorum cevabını veren öğrencilerin ortalama puanlarının ($\bar{x}_{Evet}=4,62$) iken düzenli egzersiz yapmıyorum cevabını veren öğrencilerin ortalama puanlarının ($\bar{x}_{Hayır}=4,41$) olduğu, İBEDTÖ toplam puanlarında düzenli egzersiz yapıyorum cevabını veren öğrencilerin ortalama puanlarının ($\bar{x}_{Evet}=4,63$) iken düzenli egzersiz yapmıyorum cevabını veren öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{Hayır}=4,42$ olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. İBEDTÖ ve BEDMDÖ Puanlarının Ortaokul Öğrencilerinin Okul Takımlarında Yer Alma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyutlar	Okul Takımlarında Yer Alma Durumu	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
İBEDTÖ	Bilişsel	Evet	132	4,59	0,50	600	1,12	0,26
		Hayır	470	4,53	0,50			
	Duyuşsal	Evet	132	4,61	0,50	600	2,44	0,02*
		Hayır	470	4,49	0,51			
	Toplam	Evet	132	4,60	0,46	600	1,86	0,06
		Hayır	470	4,51	0,47			
BEDMDÖ	Toplam	Evet	132	4,60	0,48	600	5,86	0,00*
		Hayır	470	4,31	0,57			

* $p < 0,05$

Tablo 6'ya göre ortaokul öğrencilerinin okul takımlarında yer alma durumu değişkeni bakımından İBEDTÖ bilişsel alt boyutları ($t_{600}=1,12$; $p=0,26$) ve İBEDTÖ toplam alt boyutları ($t_{600}=1,86$; $p=0,06$) puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı fark tespit edilememiştir ($p > 0,05$). Ancak İBEDTÖ duyuşsal alt boyutları ($t_{600}=2,44$; $p=0,02$) ve BEDMDÖ toplam alt boyutları ($t_{600}=5,86$; $p=0,00$) puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

İBEDTÖ bilişsel alt boyutunda okul takımlarında yer aldığını belirten öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Evet}}=4,59$ iken okul takımlarında yer almadığını belirten öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Hayır}}=4,53$ olduğu, İBEDTÖ duyuşsal alt boyutunda okul takımlarında yer aldığını belirten öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Evet}}=4,61$ iken okul takımlarında yer almadığını belirten öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Hayır}}=4,49$ olduğu ve İBEDTÖ toplam puanlarında okul takımlarında yer aldığını belirten öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Evet}}=4,60$ iken okul takımlarında yer almadığını belirten öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Hayır}}=4,51$ olduğu tespit edilmiştir. BEDMDÖ toplam puanlarında ise okul takımlarında yer aldığını belirten öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Evet}}=4,60$ iken okul takımlarında yer almadığını belirten öğrencilerin ortalama puanlarının $\bar{x}_{\text{Hayır}}=4,31$ olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. İBEDTÖ ve BEDMDÖ Puanları Pearson korelasyon test sonuçları

		İBEDTÖ Toplam	İBEDTÖ Bilişsel	İBEDTÖ Duyuşsal
BEDMDÖ Toplam	r	,599**	,511**	,612**
	p	,000	,000	,000
	n	602	602	602

** $p < 0,001$

Yapılan pearson korelasyon analizi sonucuna göre BEDMDÖ toplam puanları ile İBEDTÖ toplam puanları arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=,599$; $p < 0,001$). Ayrıca İBEDTÖ bilişsel alt boyutu ile BEDMDÖ toplam puanları arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki

($r=,511$; $p<0,001$) ve yine İBEDTÖ duyuşsal alt boyutu ile BEDMDÖ toplam puanları arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=,612$; $p<0,001$).

Tartışma

Katılımcıların cinsiyet değişkeni bakımından t testi ile yapılan analiz sonucunda ölçeğin tüm alt boyutları ve toplam puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık meydana geldiği görülmüştür. Çolak (2019) yaptığı çalışmada cinsiyet parametrelerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum puanları mukayese edildiğinde kız ve erkeklerin tutum puanları bakımından istatistiki olarak aralarında anlamlılık olduğunu belirlemiştir. Benzer olarak Gürsoy, Gürsoy, Zekioğlu ve Çamlıyer, (2020), yapmış oldukları araştırmada beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranış toplam skoru ile öğrenmeye yönelik sorumluluk toplam skorlarının cinsiyete göre karşılaştırıldığında kız öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuşlar ve sonuç olarak çalışmamızdan elde ettiğimiz bulgular ile paralellik gösterdiği görülmüştür. Literatürde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren birçok çalışma mevcut olup çalışmamızın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Başer, 2009; Colquitt, Walker, Langdon, McCollum ve Pomazal, 2012; Çelik ve Pular, 2011; Hünük, 2006, Taşğın ve Tekin, 2009; Karaman, 2019; Şentürk, 2019; Yücekaya, 2020; Zeng, Hipscher ve Leung, 2011). Öte yandan İnan (2019), çalışmasında üstün yetenekli öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaştığı gibi literatürde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermeyen çalışmalara da rastlanmaktadır (Balyan, Yerlikaya Balyan ve Kiremitçi, 2012; Biçer, 2021; Gürbüz ve Özkan, 2012; Kılıç ve Çimen, 2018; Stelzer, Ernest, Fenster ve Langford, 2004; Taşmektepligil, Yılmaz ve İmamoğlu, 2006). Bunula birlikte ölçeğin tüm alt boyutlarında erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumları ve mutluluk düzeyleri ile kız öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumları ve mutluluk düzeyleri arasında erkek öğrenciler lehine anlamlılık olduğu görülmüştür. Böylelikle erkek öğrencilerin, kız öğrencilere kıyasla beden eğitimi ve spor dersine ilişkin daha fazla olumlu tutum sergiledikleri ve mutluluk düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu sonucu Zeng vd. (2011), tarafından yapılan araştırmada cinsiyet farklılıklarıyla ilgili olarak erkek çocuklar ile kız çocuklar arasındaki farklılığı mevcut

çalışmasında erkek çocuklar lehine anlamlı bulmuş ve benzer olarak Oktay (1991), araştırmasında öğrenim gören erkeklerin kızlara nispeten beden eğitimi dersine ilişkin sergiledikleri tutum puanlarının olumlu ve yüksek olduğu sonucuna ulaşarak çalışmamızın sonucuyla paralellik göstermektedir (Çetin, 2007; Gürbüz, 2011; Yücekaya, 2020).

Sınıf düzeyi değişkenine göre yapılan ANOVA testi sonucuna göre İBEDTÖ duyuşsal alt boyutu puan ortalamalarında ve BEDMDÖ toplam puan ortalamalarında ortaokul öğrencilerinin sınıf seviyelerine ilişkin anlamlılığa rastlanılamamıştır. Gürbüz (2011) çalışmasında öğrencilerin verdikleri yanıtlar neticesinde sınıf düzeyleriyle beden eğitimi ve spor dersine karşı göstermiş oldukları tutumlar arasında anlamlı bir farklılığa rastlayamamıştır. Bu sonuç ile çalışmamızı destekler niteliktedir. Literatürde bu sonuç ile paralellik gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Biçer, 2021; Karaman, 2019; Şentürk, 2019). Araştırmamızda sınıf derecesi yükseldikçe beden eğitimi ve spor dersinden duyulan mutluluk düzeyinde düşüş gözlenmektedir. Yücekaya (2020) çalışmasında öğrencilerin sınıf değişkeni açısından beden eğitimi ve spor dersi mutluluk seviyeleri 5, 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine kıyasla anlamlı bir şekilde yüksek bularak araştırmamızdan elde edilen sonucu desteklemektedir. Öte yandan çalışmamızda İBEDTÖ bilişsel alt boyutu puan ortalamalarında ve İBEDTÖ toplam puan ortalamalarında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığa rastlanılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişki tutumları, okudukları sınıfa seviyesine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Beşinci sınıflarda eğitim-öğretim gören erkek ve kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları altıncı sınıflarda eğitim gören erkek ve kız öğrencilerin gösterdiği tutumlarına kıyasla ölçek toplam puanlarında daha olumlu olduğu neticesine varılmıştır. Beşinci sınıfta eğitim-öğretim gören öğrencilerin yedinci sınıfta okuyan öğrencilere göre ölçek bilişsel alt boyut puanlarında tutum ortalamaları daha yüksek olduğundan anlamlı fark tespit edilmiştir. Hünük (2006)'ün yapmış olduğu araştırmanın sonucuna baktığımızda farklı sınıf kademelerinde okuyan öğrencilerden elde edilen sonuçlarda istatistiksel olarak birtakım farklılıklar tespit edilmiştir. Erkek ve kız öğrencilerin sınıf seviyesi arttıkça tutum puanları ortalamalarının azaldığı görülmüştür. Yıldız ve Özbek, (2018) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyine göre beden eğitimi dersine olan olumlu tutumlarında, sınıf düzeyi yükseldikçe azalma tespit edilmişlerdir. Bu çalışmalarda elde edilen sonucu destekleyen bazı çalışmalar literatürde mevcuttur (Haladyna ve

Thomas, 1979; Holoğlu Girgin, 2006; Koca ve Aşçı, 2004; Krouscas, 1999; Taşdemir, 2019). Bu çalışmalardaki bulgular elde ettiğimiz bulgularla örtüşmektedir.

Katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları ve mutluluk düzeylerinin düzenli egzersiz yapma alışkanlığı değişkenine göre bağımsız örneklem t testi ile yapılan analiz sonucunda düzenli spor yapmayan öğrencilerin, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile mutluluk düzeyi puanları düzenli spor yapan öğrencilere göre düşük olduğu gözlenmiş ve anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Çolak (2019) yapmış olduğu bir araştırmada bulgularımızı destekler nitelikte düzenli spor yapan ve düzenli spor yapmayan öğrencilerin tutum puanları aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ulaşmıştır. Aynı şekilde Başar ve Sarı (2018) çalışmasında elde ettiği bulgulara göre düzenli spor yapanlar ile yapmayanlar arasında istatistiki açıdan anlamlılığın bulunduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar araştırmamızın sonucu ile paralellik göstermektedir. Literatür incelemesinde çalışmamızın bulguları ile paralellik gösteren sonuçlar elde edilen çalışmalar da mevcuttur (Hünük, 2006; Khazae-pool, Sadeghi, Majlessi ve Rahimi Froushani, 2015). Öte yandan araştırmaya katılan öğrencilerden düzenli olarak spor yapma alışkanlığının bulunanların oranı, düzenli olarak spor yapma alışkanlığının bulunmayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde çalışmamızdan elde edilen sonuçları destekleyen birçok çalışma bulunmaktadır (Hagger, Chatzisarantis, Culverhouse ve Biddle 2003; Wallhead ve Ntoumanis, 2004). Buna rağmen araştırmamızdan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermeyen çalışmalara pek rastlanmamakla birlikte Aksoydan ve Çakır (2011) yapmış oldukları çalışmada düzenli spor yapma alışkanlığı ile ilgili anlamlılık tespit edememişlerdir. Düzenli olarak spor etkinliklerine katılan çocuklarda mutluluk hormonlarının salgılanması ile birlikte birçok psikolojik olumsuz faktör en aza indirgenmektedir. Aksine spor yapmayan çocuklarda çeşitli tutum ve davranışların spor yapanlara oranla daha olumsuz yönde seyrettiği söylenebilir.

Katılımcıların verdiği cevaplar neticesinde beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları okul takımlarında yer alma durumlarına göre bağımsız örneklem T-testi ile yapılan analiz sonucunda İBEDTÖ duyuşsal alt boyutları ve BEDMDÖ toplam alt boyutlarında anlamlı farklılık meydana geldiği belirlenmiştir. Filiz (2018) tarafından yapılan araştırmada öğrenciler okul takımında yer bulma durumlarına göre incelenmiş ve öğrencilerin verdikleri cevaplar neticesinde yapılan istatistik sonucu anlamlılık tespit

edilmiştir. Yaptığımız çalışma neticesinde ulaşılan sonuçlar ile paralellik gösteren Yıldız ve Özbek (2018) ile Topalli (2019) gibi çalışmalar da mevcuttur. Literatür incelendiğinde çalışmamızdan elde ettiğimiz sonuçları desteklemeyen bir araştırmaya rastlanılamamıştır. Öte yandan okul takımlarında yer alma değişkeni açısından okul takımında yer alan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile mutluluk düzeyi puanlarında okul takımında yer almayan öğrencilere göre tüm alt boyutlarda yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yani okul takımında yer alan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları olumlu ve bu öğrenciler dersten aldıkları mutluluk düzeyi de okul takımında yer almayan öğrencilere göre daha yüksektir sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlardan anlaşılacağı üzere okul takımında yer almanın beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumları ve mutluluk düzeylerinin arttırdığı görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve mutluluk düzeylerine ilişkin erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının ve mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Akabinde alt sınıflarda derse karşı tutumlarının ve mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım sağlaması adına desteklenmesi en önemli unsurlardan olup, öğrencilerin sporla iç içe büyüyen, düzenli spor yapan, okul spor faaliyetlerine katılan bireyler olmaları derse karşı tutumları ile mutluluk düzeylerini olumlu yönde etkileyen bir faktör olduğu görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının arttığı ve mutluluk düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi, öğrencilerin sportif faaliyetlere yönlendirilmesi ve desteklenmesi ile doğrudan ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar bağlamında beden eğitimi öğretmenleri, okul yöneticileri, kurum ve kuruluşlara yönelik öneriler:

- Düzenli spor yapma alışkanlığının oluşabilmesi için bireylere erken yaşlarda ulaşmak önemlidir. Bu nedenle ilkokul müfredatında bulunan spor ve fiziki etkinlikler dersine beden eğitimi ve spor öğretmenleri girmesi gerekmektedir.
- Sporun ülkemizde sadece hobi, eğlence ve sağlık amacıyla gerçekleştirilen etkinlikler şeklinde görülmesi nedeniyle bir yaşam tarzı haline getirmek için spor

kültürü bilinci oluşturulmalı ve bireylerin boş zamanlarda spor yapma alışkanlığı kazandırılmalıdır.

- Her dönem düzenli olarak yetenek taraması yapılmalı ve belirlenen öğrencilerin kulüplere yönlendirilerek lisanslı sporcu olmaları sağlanmalıdır. Böylece bu durumun ülke sporuna da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Çalışmada erkek öğrencilerin, kız öğrencilere kıyasla beden eğitimi ve spor dersine ilişkin daha fazla olumlu tutum sergiledikleri ve mutluluk düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle kız çocuklarının bireysel veya takım spor faaliyetlerine katılımı için kurs veya çalışmalara daha fazla katılmaları yönünden desteklenmelidir.
- Okul aile birliği ve yerel yönetimler gibi birimlerle işbirliği yapılarak okul spor faaliyetleri kapsamında daha çok öğrencinin katılımı sağlayacak etkinliklere yer verilmeli ve katılım noktasında malzeme, ulaşım gibi unsurlarda gerekli olan destek sağlanmalıdır.
- Mutluluk düzeyi yüksek olan fertler toplulukları şekillendirmeye ve geliştirmeye katkı sağlamaktadır. Bu nedenle mutluluğa olumlu etkisi olan beden eğitimi ve spor derslerinin devlet tarafından önemsenmesi ve desteklenmesi toplumların gelişmesine önemli düzeyde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Spor yapma alışkanlığının oluşabilmesi ve beden eğitimi dersine yönelik tutum ve mutluluk düzeylerini ortaya koymak adına farklı örneklem gruplarına daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılabilir. İlgili araştırmalar artırılarak sonrasında bölgesel farkların ne olduğu belirlenip ortak sorunlar üzerine çalışılabilir.
- Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin yapılan bilimsel çalışmalardan elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurulmalı ve beden eğitimi ve spor dersi öğretim planları oluşturulurken öğrencilerin beklentileri, ihtiyaçları, derse yönelik tutumları dikkate alınarak olumsuz tutumlarını olumlu hale getirecek kazanımlar ve etkinlikler şeklinde planlanmalıdır.

Kaynaklar

- Abbasoğlu, E. (2011). *Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum ve Benlik Saygılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon.
- Aksoydan, E., & Çakır, N. (2011). Adölesanların Beslenme Alışkanlıkları, Fiziksel Aktivite Düzeyleri ve Vücut Kitle İndekslerinin Değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 254-270.
- Aybek, A. (2007). *Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rolü*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Ondokuzmayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Samsun.

- Aydilek, E. (2019). *Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ve Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Samsun.
- Aydın, M. S. (2017). *Kütahya İlinde Bulunan İlköğretim Kurumları İkinci Kademedeki Öğrenim Gören Öğrenci ve Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Balcıoğlu, B. (1998). *Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Değer Sistemleri ve Sorun Çözmedeki Yeterlilikleri*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kocaeli.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Balyan, M., Yerlikaya Balyan, K., & Kiremitçi, O. (2012). Farklı Sportif Etkinliklerin İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum, Sosyal Beceri ve Öz yeterlik Düzeylerine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 196-201.
- Başar, S., & Sarı, İ. (2018). Düzenli Egzersizin Deperasyon, Mutluluk ve Psikolojik İyi Oluş Üzerine Etkisi. *İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25-34.
- Başar, S. A. (2009). *Öğretmen Niteliklerinin Beden Eğitimi Dersi Alan Öğrencilerin Bu Dersine Karşı Olan Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Biçer, Ş. (2021). *Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Siirt-Kurtalan Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi: T.C Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Bursa.
- Bird, J. M., & Markle, R. S. (2012). Subjective Well-being in School Environments: Promoting Positive Youth Development Through Evidence-based Assessment and Intervention. *American Journal of Orthopsychiatry*, 61-66.
- Bodur, M. (2006). *Eğitim Fakültesi Programlarının Farklı Lise Çıkışlı Öğrencilerin Öğretmenlik Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Uludağ Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Bursa.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Colquitt, G., Walker, A., Langdon, J. L., McCollum, S., & Pomazal, M. (2012). Exploring Student Attitudes Toward Physical Education and Implications For Policy. *Sport Scientific and Practical Aspects*, 9(2), 5-12.

Çelik, Z., & Pultur, A. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 115-121.

Çetin, M. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Kırşehir İl Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.

Çolak, F. Ş. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Erzurum İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı, Erzurum.

Delextrat, A. A., Warner, S., Graham, S., & Neupert, E. (2016). An 8-week Exercise Intervention Based on Zumba Improves Aerobic Fitness and Psychological Well-Being In Healthy Women. *Journal of Physical Activity and Health*, 131-139.

Duman, T. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Akademik Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Çorum.

Filiz, M. A. (2018). *Ortaokul Çağındaki Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları İle Okula Bağlanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Spor Eğitimi Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, İstanbul.

- Gürbüz, A. (2011). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Muğla İl Örneği)*. Muğla: T.C. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Gürbüz, A., & Özkan, H. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 78-89.
- Gürsoy, S., Gürsoy, R., Zekioğlu, A., & Çamlıyer, H. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları İle Öğrenmeye Karşı Sorumluluk Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Akademik Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi*, 9-17.
- Hagger, M. S., Chatzisarantis, N. L., Culverhouse, T., & Biddle, S. J. (2003). The processes by which perceived autonomy support in physical education promotes leisure-time physical activity intentions and behavior: A trans-contextual model. *Journal of Educational Psychology*, 95(4), 784-795.
- Haladyna, T., & Thomas, G. (1979). The attitudes of elementary school children toward school and subject matters. *The Journal of Experimental Education*, 48(1), 18-23.
- Holoğlu Girgin, O. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Eğitim-Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bursa.
- Hünük, D. (2006). *Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İnan, S. A. (2019). *Üstün Yetenekli ve Normal Gelişim Gösteren Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Kalemoğlu Varol, Y., Ünlü, H., & Erbaş, M. K. (2016). İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 27 (1), 16–26.
- Kangal, A. (2013). Mutluluk Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme ve Türk Hane Halkı İçin Bazı Sonuçlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 214-233.

- Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). İlköğretim, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 48-57.
- Karaman, E. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Erzurum İl Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Kaya, A. (2020). *İlköğretim Kurumları İkinci Kademedeki Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bartın.
- Kaya, A., Balay, R., & Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin alternatif ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Bilme, Uygulama ve Eğitim İhtiyacı Düzeyleri. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1303-5134.
- Khazaei-pool, M., Sadeghi, R., Majlessi, F., & Rahimi Foroushani, A. (2015). Effects of Physical Exercise Programme on Happiness Among Older People. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 22(1), 47-57.
- Kılıç, T., & Çimen, P. N. (2018). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1-13.
- Koca, C., & Aşçı, H. F. (2004). Atletik Yeterlik Düzeyi ve Cinsiyetin Beden Eğitime Yönelik Tutum Üzerine Etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15-24.
- Krouscas, J. A. (1999). *Middle school students' attitudes towards a physical education program*. Doktora Tezi: Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virjinya.
- Oktay, A. (1991). Öğretmen Mesliği ve Öğretmen Nitelikleri. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Dergisi*, (3), 187-193.
- Öncü, E. (2007). *Bursa İlinde Bulunan İlköğretim Okullarına Bağlı Anasınıflarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenler İle Anasınıflarına Devam Eden Çocukların Anne-Babalarının Kurumun Fiziksel Güvenliğine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

- Özdemir, M. (2019). *Lise ve Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışları İle Sorumluluk Duygu ve Davranışları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Erzincan.
- Phillips, S., & Silverman, S. (2012). Development of an instrument to assess fourth and fifth grade students' attitudes toward physical education. *Journal of Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 16(4), 316-327.
- Stelzer, J., Ernest, J. M., Fenster, M. J., & Langford, G. (2004). Attitudes Toward Physical Education: A Study Of Highschool Students From Four Countries- Austria, Czechrepublic, England, And USA. *College Student Journal*, 38 (2), 171-178.
- Şentürk, K. (2019). *Ortaokulda Öğrenim Gören Öğrencilerin ve Ebeveynlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Şanlıurfa-Halfeti Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics (sixth ed.)*. Boston: Pearson.
- Taşdemir, N. (2019). *Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Ağrı İli Hamur İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Taşgın, Ö., & Tekin, M. (2009). Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 457-466.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., & İmamoğlu, O. (2006). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 139-147.
- Topalli, M. (2019). *Genel Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokullarında Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., & Hoy, W. K. (1998). Review of Educational Research. *Teacher Efficacy: Its Meaning and Measure.*, 68(2), 202-248.

- Uğraş, S., & Serbes, Ş. (2019). Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Journal of Global Sport and Education Research*, II (2), 1-10.
- Uzun Dönmez, M., & İmamoğlu, O. (2020). Comparison of Attention Levels in Primary School Students in Terms of Gender and Physical Activity. *Asian Journal of Education and Training*, 6(2), 256-260.
- Wallhead, L. T., & Ntoumanis, N. (2004). Effects of a sport education intervention on students' motivational responses in physical education. *Journal of teaching in physical education*, 23(1), 4-18.
- Wojcik, S., Hovasapian, A., Graham, J., Motyl, M., & Ditto, P. (2015). Conservatives report, but liberals display, greater happiness. *Bilim*, 1243-1246.
- Yaldız, A. S., & Özbek, O. (2018). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrenci ve Ana-Baba Tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 75-81.
- Yamaner, F. (2002). Beden eğitimi ve spora giriş. *Emek Matbaacılık ve Reklamcılık*, 10.
- Yetgin, A. (2020). *İlkokulda Okuduğunu Anlama Yaratıcı Okuma Eleştirel Düşünme ve Üstbilişsel Farkındalık: İlişkisel Tarama Modelinde Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Kırıkkale.
- Yücekaya, M. A. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 3(1), 27-37.
- Zeng, H. Z., Hipscher, M., & Leung, R. W. (2011). Attitudes of High School Students Toward Physical Education and Their Sport Activity Preferences. *Journal of Social Sciences*, 7 (4): 529-537.